

**Upplysningar i beslut om lov enligt plan- och bygglagen (1987:10, PBL):
råd till byggherren att delge sakägare m.fl. uppgiften att bygglov
lämnats**

JO Berggren inspekterade i februari 2003 Miljö- och byggnadsnämnden i Hultsfreds kommun. De vid granskningen av nämndens protokoll m.m. gjorda iakttagelserna föranledde bl.a. de uttalanden som framgår nedan.

I anslutning till de i besluten angivna upplysningarna om giltighetstiden för lov förekom genomgående följande:

Byggherren bör bevisligen delge grannar att bygglov erhållits. Grannen har besvärsmätt även i planerliga ärenden. Först efter delgivning börjar besvärstiden löpa.

JO Berggren lät anteckna följande.

Rätten att överklaga beslut och den tidsbegränsning som därvid gäller regleras i lovärenden av förvaltningslagen, i 22 § respektive 23 §:

Ett beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom emot och beslutet kan överklagas.

Skrivelsen --- skall ha kommit in --- inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Underrättelser om innehållet i det beslut, varigenom ett ärende om lov (eller förhandsbesked) avgörs, skall sändas till, förutom sökanden, sådana i 8 kap. 22 § första stycket PBL omnämnda personer, organisationer eller föreningar som yttrat sig i ärendet, om det inte är uppenbart obehövt. Underrättelse får ske genom delgivning. (8 kap. 27 § och 34 § fjärde stycket PBL. I en del andra typer av ärenden enligt PBL tillämpas de allmänna, inte helt likadana, bestämmelserna i 21 § förvaltningslagen.) Vilka som yttrar sig i ett ärende om lov e.d. beror i mycket på vilka byggnadsnämnden har berett tillfälle att yttra sig enligt de nämnda i 8 kap. 22 § angivna reglerna om dess skyldighet på den punkten. (Se närmare avsnittet 3.11 i

inspektionsprotokollet om kommunikering och JO:s ämbetsberättelse 1989/90 s. 331.)

Även om orden delgiva (delge) och delgivning i allmänt språk kan opreciserat betyda underrätta och liknande, har de i domstolars och förvaltningsmyndigheters verksamhet en särskild begränsad betydelse. Med delgivning skall i rättsliga sammanhang nämligen förstås förfarande enligt delgivningslagen (1970:428; prop. 1971:30 s. 417; jfr prop. 1970:13 s. 94 f.).

I PBL:s reglering ligger att det är byggnadsnämnden som svarar för beslutsunderrättelserna till inte bara sökanden utan även andra parter, dvs. bl.a. de sakägare som hörts i ärendet. Detta gällde också enligt de närmast tidigare gällande föreskrifterna i 58 § 1 mom. byggnadsstadgan (1959:612, omtryckt 1981:873; se närmare i t.ex. Bexelius m.fl., Byggnadslagstiftningen, 5 u. 1970, s. 503 f., om förarbetena, vilka närmare har berörts av Lindberg i Förvaltningsrättslig tidskrift 1994 s. 180 f.). Enligt paragrafen skulle också sökandena anmanas att bevisligen underrätta grannar och andra, vilka kunde beröras av beslutet.

Den äldre bestämmelsen innebar att grannar m.fl. i viss utsträckning kunde komma att underrättas dubbelt – dels från nämnden, dels från sökandena. Av förarbetena får anses framgå att den tillkom med tanke på den, visserligen mindre betydande, risk, som mötte från andra än de närmaste, i ärendet hörda, grannarnas sida, för att beslut att bevilja lov efter lång tid skulle överklagas och upphävas.

Det kan antas att upplysningar sådana som miljö- och byggnadsnämndens nu aktuella blivit kvar från den tid då byggnadsstadgan tillämpades. Läget i stort har i nämnda kommentar till PBL beskrivits så (Didón m.fl., a.a., s. 8:132):

Av PBL framgår inte hur de personer, som byggnadsnämnden inte är skyldig att underrätta, skall få del av ett bygglovsbeslut. Det förekommer därför i praktiken att en byggnadsnämnd i sina bygglovsbeslut uppmanar sökanden att underrätta grannar och andra som kan beröras av beslutet. Syftet med en sådan uppmaning torde vara att bygglovet därmed kan vinna laga kraft utan att sökanden under lång tid behöver vara osäker på om någon klagoberättigad person kan komma att uppträda, kanske först när byggnaden redan är under uppförande.

Med uttrycket i 23 § andra stycket förvaltningslagen ”den dag då klaganden fick del av beslutet” avses vid delgivning den dag då denna skedde. Annars räknas överklagandetiden i allmänhet från den dag då klaganden skriftligen fick del av beslutet genom myndighetens försorg (förarbetena till äldre förvaltningslagen, prop. 1971:30 s. 418).

Orden ”delge” och ”delgivning” har enligt delgivningslagen bl.a. den innebörden att det normalt är myndigheter som svarar för de åtgärder som syftar till att någon mottar en handling (1, 2 och 19 §§). Emellertid kan enskilda enligt delgivningslagen i vissa situationer ombesörja vad som är delgivning i lagens mening. Det ena fallet är att ”part, sökande eller annan sakägare” i ett mål eller ärende på begäran medges det (2 §). Det andra, s.k. privat delgivning, är när enskilda på grund av föreskrifter i författning har att, utan samband med mål eller

ärende, ombesörja delgivning (22 § andra stycket). Ingetdera är fallet i vad som här upptagits vid inspektionen.

Någon delgivning kan således inte äga rum, när byggherren underrättar andra enskilda om byggnadsnämndens beslut att lämna lov enligt PBL.

Det anförda innebär att byggherren inte kan åstadkomma rättsligt verkande underrättelser genom att gå efter nämndens nu berörda upplysningar. Nämndens upplysningar är alltså inte vare sig korrekta eller ändamålsenliga, även om de rent faktiskt i många fall leder till att grannar, som inte varit parter i ärendet, genom att bekräfta mottagandet av handlingar, som byggherren tillhandahåller, utgår från att de inte får överklaga lovbeslutet efter en begränsad tid, eventuellt angiven i handlingarna. I upplysningarna anges dock inte ens att lovbesluten i sin helhet bör överlämnas vid ”delgivning” utan bara själva faktum att lov lämnats. Det är emellertid inte orealistiskt att anta att en granne eller någon annan person med klagorätt, vid ett överklagande mer eller mindre lång tid efter den period om tre veckor sedan han på något sätt har underrättats om bygglovet, åberopar att han inte har fått del av beslutet i lagens mening.

Upplysningar som nämnden vill ge i det nu behandlade avseendet bör omarbetas med beaktande av det sagda.